

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnino in ispravo
sprejema upravištvo v
Katoliški, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopis se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izven
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Po pošti prejemam:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta 13 — h
četrt 6 — h
mesec 2 — h

V upravnishvu prejemam:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta 10 — h
četrt 5 — h
mesec 1 — h

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Štev. 86.

V Ljubljani, v sredo 16. aprila 1902.

Letnik XXX.

Položaj kmetijstva v Avstriji.

Kolikokrat smo se že pritoževali, da se pri nas v Avstriji kmetijsko vprašanje zanemarija! Vsi drugi interesi se prej vpošte- vajo, kakor pa kmetijstvo. Za veleobr- so prirojeni naši zakoni, kapitalistom ugodna je vsa uprava. Revez pa, ki v potu svojega obraza obdeluje svoje polje, ki z žulji pla- duje davke, ki mora gledati, kako njegov stan od dne do dne bolj peša in nazaduje — ta pa težko najde zagovornika in pri- jatelja. Njegovi poslanci v drž. zbornici se trudijo, a proti zistemu se da le najtežje kaka malenkost doseči.

Zdaj smo izvedeli, da še celo v kme- tijskem ministerstvu, torej tam, kjer se mo- rajo v prvi vrsti upoštevati kmetijski in- teresi, kmetov prijatelj ne more uspeti. Sek- cijski svetnik dr. Scheimpflug v pol- jedelskem ministerstvu je penzioniran zaradi tega, ker se je pri vprašanju borz- ne terminske kupčije z žitom po- stavil na kmetijsko stran.

Ta dogodek pač zasluži, da se z njim natančneje bavimo. Dr. Scheimpflug ima za- slugo, da se je začel boj proti borzi za korist kmečkega prebivalstva. Bil je eden najbolje strokovno-znanstveno izobraženih mož v narodno-gospodarskih vprašanjih in se je postavil na stran kmeta z vso odloč- nostjo. Zato je dobil v poljedelskem mi- nisterstvu vodstvo akcije za reformo žitne kupčije.

Ko je postal baron Giovanelli pol- jedelski minister, je pa borzna družba po- rabila njegovo neodločnost ter je v tem mi- nisterstvu povzdignila ugled borznih prija- teljev. Iznšli so nov načrt, ki je osnovan v škodo producentom in v korist borznim spekulantom. Zato so se zastopniki kmetij- stva uprli.

Tudi dr. Scheimpflug je potegnil s kmečkimi prijatelji in je svoje mnenje tudi odkrito povedal. To seveda ni ostalo tajno, in sekcijski načelnik baron Beck ga je zato poklical na odgovor.

Dr. Scheimpflug so dali na izbero: Ali naj prostovoljno prosi za vpokojenje, ali naj se pa podvrže disciplinarni preiskavi. Obljubili so mu celo penzijo in imenovanje za ministerialnega svetnika, če odstopi.

Sekcijski svetnik dr. Scheimpflug je hotel častno završiti svoje delovanje in je prosil za vpokojenje. Vpokojenje je dobil, a polne penzije in povzdignjenja za minister- ialnega svetnika ne. Naredili so ga neškod- ljivega, in to je bilo dovolj.

Tako so spravili iz poljedelskega mi- nisterstva najodločnejšega zagovornika kme- tijskih koristi. Borzijanci se radujejo.

Ta dogodek ne zadeva le ene osebe, ampak ves kmetijski stan. Vsi stanovi imajo pri dčičnih ministerstvih svoje vroče in od- ločne zagovornike, a kmet bi takega ne smel imeti niti v onem ministerstvu, ki je zato ustanovljeno, da se zanj poteguje?

V vseh kmetom prijaznih krogih so z največjo nevoljo sprejeli to novice. Odločno zahtevajo, da se naj ta zistem izpremeni. Poljedelsko ministerstvo se mora ozirati na kmeta, se mora potegovati zanj, mora na- stopiti proti vsem, ki hočejo kmetu še bolj zagreniti že itak težki in skromni kruh.

V interesu države je v prvi vrsti, da se krepe oni, ki jo vzdržujejo, ne pa oni, ki jo izsesavajo in njene koristi izdajajo.

Državni zbor.

Dunaj, 15. aprila.

Proračunska razprava jako počasi na- preduje. Načelniki klubov so sicer v dogo- voru s predsedstvom pred tedni določili število govornikov za vsako stranko pri po- sameznih poglavjih proračuna, toda klubi niso določili, koliko časa smejo govoriti posamezni govorniki. Tako je minuli petek vsenemški poslanec Schreiter govoril tri ure, a Seitz celo stiri, seveda tudi o stvareh, ki gotovo ne spadajo v zbornico.

Včeraj je zopet posl. dr. Gessmann porabil debeli dve uri, da je mogel odgo- varjati na razne napade posl. Seitzja. Mej Gessmannovim govorom je bila krasna za- bava za poslušavce. Soc.-dem., katerim je

vedno pritrkaval posl. Völkl, so neprene- homa napadali in motili govornika, ki se- veda ni ostal nobene dolžan. »Lumpje« in enake psovke so kar vršale po zraku. Seitz je soc.-dem. in iz službe odpuščen dunajski učitelj, a Gessmann je član dež. šol. sveta in v dež. odboru niže-avstrijskem poroče- vavec o šolstvu. Torej — pes in mačka —, kakor bi rekel naš seljak.

Proti koncu seje sta si bila v laseh poljski poslanec iz Šlezije dr. Michejda in dr. pl. Demmel, župan v Opavi. Dr. Michejda je zavračal nekatere Demmlove trditve v razpravi o srednjih šolah, kar se- veda ne spada v okvir ljudskih šol, a dr. Demmel se mu je postavil za hrbet ter mu vedno segal v besedo. Res, kakor mali otroci.

Danes je zbornica do pol 5. ure dovr- šila razpravo o ljudskih šolah. Govorili so Čeh V. Hruby, Poljak Wojtyga, Rusin Romanczuk, Žitnik in Orasch. Ta je bil oglašen pred Žitnikom, a je menjal za zadnje mesto, da mu je mogel odgovar- jati glede ljudskih šol na Koroškem.

Ker menda gospod Orasch iz Skočidola ni bil pripravljen na vsa dejstva, mu je ko- nečno priskočil na pomoč še gosp. dr. Le- misch s stvarnimi popravki. Seveda vse, kar slovenski poslanci trdijo o šolskih raz- merah na Koroškem, je neresnično in ne- utemeljeno. Nemški nacionalci koroški vedno odgovarjajo: Ne motite »miru« v lepi ko- roški deželi, saj tamošnji Slovenci sami za- htevajo nemški pouk. Mogoče, da je to v nekaterih občinah resnično, toda mi sodimo, da koroški Slovenci gotovo prostovoljno sami sebi ne kopljejo jame. Nad 30 let se mnoge občine, mnogi slovenski domoljubi upirajo germanizaciji in kričedemu šolskemu zistemu. A če vse prošnje in pritožbe do zadnjih instanc ne pomagajo, potem ni čudno, da mora v boju za pravico omagati tudi najpogumnejši in najvtrajnejši narod- njak. In razmere na Koroškem so take, da vsako ljudsko štetje našteje okoli 10.000 manj Slovencev. Kdo je kriv? V prvi vrsti šolska oblastva, kar je poslanec dr. Žitnik dokazoval v svojem govoru.

Koncem razprave o ljudskem šolstvu so bili zopet burni prizori v zbornici. »Stvarno so popravljali« Seitz, Gessmann in Völkl. Vsi ti popravki so bili povod največjemu prepiru in kriku.

Ob 1/5. uri se je pričela razprava o finančnem ministerstvu. V četrtek ali petek bode zopet važno glasovanje o podpori 16 milijonov kron za mesto Prago. Proračunski odsek je to postavko z večino odobril, a v zbornici stvar ni še gotova. Nemška ljudska stranka zahteva odškodnino za razna nem- ška mesta. Danes so dr. Derschatta, dr. Le- misch in dr. Chiari z ministerskim predse- dnikom imeli o tem svoje razgovore. Če jim vlada ustreže, potem se oglasijo tudi druge stranke. Italijanski poslanec dr. Hortis in tovariši so že danes vložili predlog, da jim mora vlada za Trst dovoliti 1.500.000 kron podpore. Radovedni smo, kako bode dr. pl. Körber premagal te nove ovire in težave.

Slovenščina v uradih.

Dne 18. sušca so se poslanci vitez Berks in tovariši v interpelaciji na pravo- sodnega ministra pritožili, da so bili za so- dišča na Spod. Štajerskem imenovani sod- niki, ki niso zmožni slovenskega jezika. Dalje so vprašali ministra, ali hoče v bodoče v slovenskih krajih nameščati uradnike ne glede na politično mišljenje ter odpraviti slovenske učne tečaje v Celju in Mariboru.

Na to interpelacijo je pravosodni mi- nister v predzadnji seji dne 11. t. m. od- govoril:

Kar se tiče imenovanega sodnega pri- stava za Ljutomer, ki baje ne zna slovenski, moram konstatovati, da ta uradnik res ni zadostil pri prvem izpitu iz slovenskega je- zika. Pozneje pa se je učil slovenskega je- zika. Sedanji njegov uradni predstojnik, ka- kor tudi prejšnja dva so potrdili, da se je jezika dobro naučil in je v decembru mi- nolega leta napravil izpit z uspehom. Tudi iz aktov je razvidno, da je slovenščine zmo- žen in da obtožbeni in priče niso krivo ra- zumeli dotičnega uradnika. V treh slučajih je dokazano, da se od tega uradnika zapi- sane izjave vjemajo iz izjavami, ki jih je za- pisal drug uradnik in deloma tudi drugo

LISTEK.

[27]

Slepi muzik.

Rusko spisal Vladimir Korolenko, prevel Krilič.

VIII.

Na oddaljenem koncu je stal star za- puščen mlin. Kolesa se že davno niso vr- tila, valčki so bili poraščeni z mahom, skozi stare zatvornice je pa curljala voda v neko- liko tankih, neprestano žuborečih curkih. To je bil najljubši slepečev kraj. Tu je pre- sedal cele ure ob jezu in poslušal melodije curljajoče vode, ki jih je znal prekrasno po- snemati na klavirju. Zdaj mu pa ni bilo mar za to. Zdaj je naglo hodil po steziči bridkosti polnega srca in od notranje boli žalostnega obraza.

Začuvši lahne korake dekličine je ob- stal; Evelina mu je položila roko na ramo in ga resno vprašala:

«Povej mi, Peter, kaj je s teboj? Zakaj si tako potrt?»

Peter se je hitro obrnil stran in stopil po steziči. Deklica je šla vstric njega.

Umela je to naglo kretanje in njegovo molčanje in za trenutek je povsila glavo.

Sem od dvorca se je slišala pesem. Mlad, v daljavi ublažen krepek glas je pel o lju- bezni in sreči in ti zvoki so se razlegali v nočni tišini in zagluševali leni vrtni šepet. Tam so bili srečni ljudje, ki so govorili o jasnem in polnem življenju: pred nekoliko trenutki je bila še med njimi, opojena od sanjarij o tem življenju, ki v njem ni bilo mesta za Petra. Njegovega odhoda še opa- zila ni, in kdo ve, kako dolge so se ji zdele te minute samotne nesreče...

Take misli so se podile po glavi mlade deklice, ko je hodila vstric Petra po drevo- redu. Se nikoli ji ni bilo tako težko začeti z njim pogovor primeren njegovemu dušev- nemu stanju. Vendar je čutila, da njena pri- sotnost malo ublažuje njegovo mračno raz- mišljanje.

Res so njegovi koraki postali bolj tihi, lice mirnejše. Slišal je poleg sebe njene ko- rake in bridka duševna bolečina je potihnila in se umaknila drugemu čuvstvu. Tega čuv- stva ni mogel razločiti, vendar mu je bilo znano in rad se je udal njegovemu blago- dejnemu vplivu.

«Kaj je s teboj?» je ponovila svoje vprašanje.

«Nič posebnega,» je odvrnil bridko.

«Samo zdi se mi, da sem popolnoma odveč na svetu.»

Pesem v okolici dvorca je utihnila, pa kmalu se je zaslislala druga. Razlegala se je komaj slišno; mladenič je pel staro »dumo« posnemaje tihi napev starih bandu- ristov (to so narodni pevci in godci). Zdaj pa zdaj se je zazdelo, da je glas popolnoma obmolknil, nastopil je trenutek zamišljenja, domišljije so se polastile nejasne misli, po- tem je pa tiha melodija spet prodirala šu- štenje listja.

Peter je nekoliko obstal in poslušal.

«Veš kaj,» je začel zamišljeno. »Meni se zdi, da imajo starci prav, ko pravijo, da je na svetu od leta do leta hujše. V starih časih je bilo gotovo boljše za slepce. Mesto da bi se učil klavirja, bi se naučil igrati na banduro in bi hodil po mestih in vaseh... Okoli mene bi se zbirale trume ljudi in pel bi jim o delih njih očetov, o junaštvu in slavi. Takrat bi tudi jaz bil kaj v življenju. Zdaj pa? Še ta kadetek s tako raskavim glasom, še ta — saj si slišala — pravi: Ženiti se in zapovedovati vojnemu oddelku. Njemu so se smejali, zame je pa še to ne- dosežno.»

Modre dekličine oči so se široko odprle od strahu in v njih se je zalesketala solza.

«To si izvedel iz besed mladega Sta- vručenka,» je rekla raztreseno in si priza- devala svojemu glasu dati ton nedolžne šale.

«Da,» je zamišljeno odvrnil Peter in dostavil: »on ima prav prijeten glas. Ali je lep?»

«Da, lep je,» je potrdila Evelina za- mišljeno, pa naglo, kakor da bi se jezo premislila, je dodala ostro: »Ne, on mi nič ne ugaja! Preveč je samozavesten, njegov glas je neprijeten in rezek.»

Peter je z začudenjem poslušal ta jezni izbruh. Deklica je udarila z nogo in nada- ljevala:

«Vse to so neumnosti! Vse to, vem, si izmislija Maksim. O, kako jaz zdaj sovražim tega Maksima!»

«Kaj ti je, Veli!» je začudeno vprašal slepec. «Kaj je zakrivil?»

«Sovražim, sovražim Maksima!» je trdo- vratno ponavljala deklica. «S svojimi načrti je v sebi zadušil vse znake srca... Ne go- vori, ne govori mi o njih... Kje so pa do- bili pravico odločevati tujo usodo?»

Naenkrat se je krčevito ustavila in skle- nila svoje tenke roke, da so kar pokali prsti in je jokala kakor dete.

((Dolge prih.))

55-354

sodišče. Valed tega temu sodnemu pristavu v Ljutomeru nisem mogel odreči jezikovne kvalifikacije, temveč imenovati ga za to mesto, ker je stvarno sposoben, kar je pokazal dolejš v svoji službi.

Kar se tiče sodnega pristava v Šoštanju, morem to le odgovoriti: Za to mesto se je oglašilo več prosilcev, eden od teh je dobil drugo mesto, ostali pa za to mesto niso imeli potrebne kvalifikacije. Moj temi je bil tudi v interpelaciji imenovani oženjeni sodni pristav.

Dalje se v interpelaciji naglašja, da je bil neki avskultant le zato imenovan sodnim pristavom brez določenega službenega mesta, da bi gotovo ostal na Kranjskem in ne prišel v Šoštanj, ker je Slovenec in ne Nemec. Na to odgovarjam, da temu avskultantu višje sodišče ni priznalo sposobnosti za sodno mesto v Šoštanju, zato je bil imenovan pristavom brez določenega službenega mesta.

Dalje so nižja oblastva priznala znanje slovenskega jezika za uradno uporabo sodnim pristavoma, ki sta bila imenovana za Ptuj in Kočevje. Skušnja pokaže, je li to istina; ako ne, potem se bode drugače ukrenilo.

Tem povodom zagotovim interpelante, da pravosodno upravo pri vseh imenovanjih vodijo le stvarni razlogi, strokovna in jezikovna kvalifikacija, službena starost in pa posebne razmere. Nikakor pa pravosodna uprava ne daje prednosti kaki narodnosti.

Kar se konečno tiče slovenskih jezikovnih tečajev v Mariboru in Celju, moram naglašati, da so se doslej dobro obnesli. Več frekventantov teh tečajev povoljno službuje v jezikovno mešanih okrajih. Le tako je bilo mogoče, sodna mesta v mešanih okrajih in potrebne osebe zapisnikarjev spopolniti in pomnožiti. Dokler pravosodna uprava ne dobi dovolj jezikovno zmožnega naraščaja, tudi ne more iz službenih ozirav odpraviti teh jezikovnih tečajev.

Govor posl. Žičkarja.

(Dalje.)

Vprašam Vas sedaj, ali je umesten tak predlog in opravičen? Kaj stori dež. šolski svet, ako se prepriča, da je kje pretesno šolsko poslopje, nezdravo ali neprimerno? Ali morda šolo zapre? Ne! Dež. šol. svet ukaže, da je treba zgraditi novo šolsko poslopje. Ako se šolaka občina brani, naroči se okr. glavarstvu, da na stroške šolske občine zgradi novo šolo. To se je zgodilo na Štajerskem. To bi bil moral tudi poročevalc grof Stürgkh storiti, ko bi bil nepristransk. On bi moral predlagati:

Ker se je pokazalo, da so nemško-slovenski razredi nižje gimnazije v Celju potrebni; ker ima 9500 Nemcev v celjskem, brežiškem, slovenjegraškem in ptujskem okr. glavarstvu popolno nemško gimnazijo v Celju; ker so učni uspehi na tej nižji gimnaziji povoljni; ker so prostori za ta zavod nezadostni, in ker 185.000 Slovencev okoli Celja nima nobene srednje šole, zato nasvetujem: C. kr. vlada mora za to gimnazijo preskrbeti ne primerne prostore ter gimnazijo razširiti. (Tako je!)

To bi bilo logično, ako upoštevamo vse razmere. (Pritrjevanje.) Toda poročevalca je podpiral, kar se nam čudno zdi, gospod naučni minister. Rekel je, da hoče razmišljati o resoluciji, ako obvelja v zbornici. O čem pa naj premišlja? Ali o tem, če je ta šola dobra? To mora že vedeti! Navzlic vsem oviram se je dobro obnesla. Ali naj premišlja, če je ta šola potrebna? Ako bode g. minister o tem premišljal, se bode prepiral, da je v Celju potrebna popolna slovensko-nemška gimnazija. Dalje se bode gošpod minister prepričal, da je brez odloga treba za to gimnazijo preskrbeti primerno poslopje. Gospod minister bi moral takoj izjaviti, da se gimnazija ne premesti v Maribor. On bi moral reči, da je največja krivica in neusmiljeno, ako se hoče poštenim in zvestim Slovincem uzeti še ta drobtina, ki so si jo z veliko težavo priborili.

To vse že vé gospod naučni minister in ni mu treba šele premišljati, kaj naj stori. Saj je nedavno rekel tukaj v zbornici: Slovinci so nadarjen narod, in ker plačujejo tudi za mnoge nemške šole, zato imajo

pravico, da se jim pusté vsaj ti beraški nemško-slovenski razredi v Celju.

Le človek brez arca za pravico more zahtevati, naj se Slovincem uzame ta zavod ter mnogim zapro vrata do šole. (Odobrovanje.)

Nekdo je rekel v odseku: Pa si naj Slovinci sami ustanove zasebno gimnazijo v Celju, ako vlada sedanjó premesti v Maribor.

Ta je lepa! Te besede so naravnost nepremišljene, ako ne hudobne.

Mi štajerski Slovinci že desetletja plačujemo za tri nemške gimnazije: v Celju, Mariboru in Ptuj, in za nemško realko v Mariboru. Na 10.000 Nemcev pride ena srednja šola, in na 200.000 Slovencev ena beraška nemško-slovenska nižja gimnazija. Sedaj pa naj mi, ki za nemške šole dovolj plačujemo, še sami plačujemo za gimnazijo v Celju, katero nam vlada mora itak sama dati.

Drugi pravijo: S to gimnazijo se je le poskusilo. Ker pa se ni obnesla, zato proč z njo!

Le počasi, to ne velja! Kakor sem že dokazal, ta gimnazija dobro napreduje, zato mora ostati, in sicer v Celju.

Nekdo je tudi rekel, da hočejo Nemci ustrediti Slovincem, ako jim dovolijo samostojno nižjo gimnazijo v Mariboru. Hvala lepa za tako darilo! Torej gimnazijo v Celju nam hočete vzeti ter dati drugo v Mariboru 67 kilometrov daleč skoraj ob jezikovni meji.

Dalje tudi ni res, da je Maribor slovensko središče kakor Celje. Le pogledite na zemljevid. Sicer pa pustite Maribor, kakor je. Saj bi tudi v Celju bili zadovoljni z vsporednicami. Ker pa je že samostojna nižja gimnazija, zato ne žalite in ne oškodujte Slovencev.

Slišal sem tudi tolažbo: »Saj Stürgkh-ova resolucija nima nobenega pomena, vlada je ne bode izvršila«.

Tako?! Zakaj pa jo je grof Stürgkh spravil na dan? Zakaj je bilo toliko truda, da je obveljala v odseku? Zakaj pa tirate Slovence, ki so bili vedno zmerni v svojih zahtevah, v tako sitne razmere? Mi že vemo, zakaj, zato pa se tudi branimo. Eden nemških poslancev je rekel v odseku, da mora ta gimnazija iz Celja, ker tako zahteva narodna čast nemška. Tako je čisto kulturno vprašanje postalo politično.

Najlepše pa je, kar je neki nemško-nacionalni poslanec rekel v odseku, da je namreč sploh proti vsaki šoli, ki ni nemška, ker drugače ni mogoč nemški državni jezik ter enotnost in moč države.

No, ta gospod je sploh proti vsaki poljski, češki, italijanski in rusinski šoli. Sicer pa moč države ni odvisna od nemškega državnega jezika. Saj smo nedavno čuli, da tisti kličejo „hoch Hohenzollern“ ki zahtevajo nemški državni jezik. Zato je bosa, da nemški jezik veže in vzdržuje državo. Mi Slovani se trdno držimo Avstrije brez nemškega državnega jezika. In kar nas veže z državo, to je ljubezen do vladarske hiše, spoštovanje do naše sv. vere, ki nas druží s habsburškim žezlom; je tudi trdno prepričanje, da bi Avstrija morala postati, ako bi je ne bilo. Nemški državni jezik bi napravil še večje prepire in zmešnjave. (Odobrovanje.)

Gospodom na levi pa tudi povemo zopet in zopet, da mi sami nočemo take šole, kakor nam jo vi ponujate v Mariboru. Mi hočemo take srednje šole, da so učenci popolnoma zmožni nemškega jezika, ko šolo dovrše. Mi smo zadovoljni, da se na dvojezičnih šolah v Celju in v Mariboru učenci uče tudi nemškega jezika. (Konec sledi.)

Volitve v delegacijo.

Tekom včerajšnjega dne so se posvetovali razni klubi o določitvi članov v delegacijo, ki se voli v današnji seji. Poljski klub je določil svoje delegate že v eni prejšnjih sej. Nadaljnji delegati bodo naslednji: za Kranjsko dr. Susteršič, za Trst Basevi, za Istro Polesini, za Goriško Antonelli, za Solnograško Sylvester, za Tirole Tollinger in Conci, za Moravsko od češke strani Začek, za Nižjo Avstrijo Klewein, Mayer in Etz, za Češko od češke strani Herold, Kaftan, Kramar in Pacak, od nemške pa Stein, Pergelt, Kindermann in Bärnreither. Za Koroško, Štajersko, Gor. Avstrijo, Šlezi o, Bukovino in Dalmacijo doslej še niso imenovani delegati.

Državni zbor.

V včerajšnji seji se je završila razprava o ljudskih šolah. Glasovanje o tej postavki se vrši danes, nato se prične razprava o centrali finančnega ministerstva. Pri tej priliki pride, kot smo že omenili, na vrsto tudi 16 milijonaka podpora mestu Pragi. Razprava o tej točki bo zelo viharina, ker se splošno smatra za koncesijo Cehom. Vsi levičarski zastopniki bodo zahtevali, da se v proračun ustavijo podpore tudi za razna nemška mesta, sicer bodo pa odklonili podporo Pragi. Izid glasovanja bo odvisen bržkone samo od Italijanov, ker katoliški centrum je včeraj soglasno sklenil, da iz gospodarskih razlogov ne glasuje za podporo Pragi. Kajpada so isto storili tudi vsi ostali levičarski klubi. Kako stališče bodo zavzeli Poljaki, dosedaj še ni znano. Pričakuje se, da se ne bodo izneverili Cehom.

Položaj v Belgiji.

Včerajšnji dan je bil v Belgiji primeroma miren, ker se burni nastopi demonstrantov niso pojavljali v toliki meri, kot prejšnje dni. Seveda s tem še ni odstranjena vsaka nevarnost, ker pričakujejo revolucije še le danes ali jutri, ko se v zbornici prične razprava o reviziji ustave in uvedbi splošne in enake volivne pravice in ko se vlada izjavi napram temu dvema zahtevama. — V predmestju Anderlecht je bilo veliko socijalistiško zborovanje, na katerem je Vandervelde, ob hudih napadih na vlado, pozival na vestiranje pri zahtevi po reviziji ustave ter opominjal k miru. Sedaj treba, je rekel govornik, čakati na odgovor vlade. V ta namen naj se v sredo zvečer zbere pred zbornico poslancev velika množica ljudi. Če vlada ostane pri svojem odporu, bo treba započeti boj do skrajnega, s sredstvi upornosti, za revizijo ustave. Po zaključku zborovanja se je podal Vandervelde v ljudsko hiso, ki je bila obkoljena od meščanske garde, ter je tu pozival zbrane na cesti, naj ostanejo mirni.

Glasom vesti v listu »Etoile Belge« je bil sinoči v gradu Laeken pod predsedstvom kralja ministerski svet.

V Namurju so čete socijalistov večkrat prehodile mestne ulice. Redarstvo jih je zastoj poskušalo razpršiti. Na place des armes napadla je množica redarstvo, in sta bila dva redarja ranjena. Demonstranti so razbili šipe na oknih policijskega poslopja. Slednjič je bila množica vendar odbita in je bilo 12 demonstrantov aretiranih. Pozneje je došlo orožništvo, ki je z nasajenimi bajoneti prepodilo množico v sosednje ulice. Demonstranti so pobili na potu vse ulične svetilke.

Stavkati so tudi pričeli delavci skoro v vseh bruselskih predilnicah. V Monsu stavka okoli 18.000 oseb. Stavka v Charleroi se splošno širi. — Po najnovejših poročilih iz Bruslja stavka v Belgiji sedaj več sto tisoč delavcev. Mnogi industriji so se brzojavno obrnili do kralja za odpomoč. Zanimivo je, da se tiskarji ne udeležujejo splošne stavke. — Med liberalnimi zastopniki v poslanski zbornici vlada velika needinost v zadevi tega vprašanja.

Z južno-afriškega bojišča.

Mirovna pogajanja v Južni Afriki so se sedaj istinito pričela in se vrše med zastopniki Burov in Angležev v Pretoriji. Tje so dospeli v nedeljo zjutraj s posebnim vlakom: predsednik Stein, Schalk-Burger, generali Botha, Meyer, Delarey in Dewet. Anglijo zastopata pri teh razgovorih general Kitchener in guverner Milner, ki sta v vedni brzojavni zvezi s Chamberlainom. Mej zadnjimi ministerskimi posvetovanji je dobil Chamberlain več brzojavek z bojišča, ki so vse v zvezi z mirovnimi dogovori. Za tek dogovorov se posebno zanima kralj Edward, kateremu je kolonialni minister poročal o položaju v dveurni avdijenci. Angleško prebivalstvo, pa tudi vlada za trdno upata, da bodo imela sedanja mirovna pogajanja popoln uspeh. Za to je tudi dokaz izjava ministra Balfourja, ko je v včerajnji seji predložil proračun. Rekel je mej drugim: Upam nasrečeno izid konference burskih voditeljev. Vendar je pa potrebno in zelo primerno za pospešitev miru, ako parlament in dežela skleneta, da se vojska, če se se-

daj ne konča, nadaljuje tako dolgo, dokler ni dosežen popoln uspeh, in naj stanekar hoče.

Vojska, pravi minister dalje, je draga; stane nas doslej 160 milijonov funtov (en funt okoli 20 kron), a drag bo tudi mir. Treba bo skrbeti za nagrade in častna darila vojakom, vzdrževati v Južni Afriki večje število vojnih čet, za podporo odnošnih kolonij, za zgradbo porušenih farm, ne samo onih, ki so bili naši prijatelji, marveč tudi onih, ki so bili hrabri in častni naši nasprotniki in kiptostanejo, upam, naši prijatelji.

Vkljub mirovnim pogajanjem se pa vršili v minulem tednu boji na raznih krajih bojišča. Kitchener namreč javlja 14. t. m. mej drugim tole: Polkovnik Collenbrander je 8. t. m. napadel tabor burskega vodje Beyerja. Na angleški strani je pri tem padel en poročnik, nevarno ranjen je bil polkovnik Murray, manjše rane so dobili en poročnik in pet mož. Burska izguba na ubitih, ranjenih in ujetih znaša 106 mož. — Naslednji dan so pa Buri napadli angleški oddelek polkovnika Termanna blizu Bulfonteina. Dva angleška častnika in dva moža sta bila ubita, 14 mož ranjenih, del patrulje so pa Buri ujeli. — V zahodnem delu Transvala so Buri 11. t. m. napadli polkovnika Kekeviča. Blizu Rooivala se je bil vroč boj. Sovražnik ima po Kitchenerjevem poročilu 44 ubitih, mej temi poveljnik Potgieter, in 34 ranjenih. 20 mož so Angleži ujeli. Na angleški strani je ubit en častnik in pet mož, 52 ranjenih. Kekevič je potem zasledoval Bure in »ugrabil« tri topove.

Iz brzojavek.

Ceška obrtna šola v Budjejevičah se po poročilu »Budivoja« na vsak način ustanovi. Dobila bo nemške vsporednice; če bi pa Nemci ne bili z njimi zadovoljni, se ustanovi zanje samostojna nemška obrtna šola. — Italijansko-švicarski razpor reši poizjavi »Pol. Corr.« bržkone kako razsodišče. Namerava se stvar poveriti stalnemu mejnarodnemu razsodišču v Haagu. — Vstaja v Venezueli se izredno širi. Predvčeranjim je z 900 možmi prestopil k vstašem predsednik venezuelske države Cojedes. Pričakuje se, da se priklopijo vstašem še mnogi drugi voditelji. Vstaškega generala Obducio Bello so vladne čete premagale blizu Puerto Cabello. Število vstašev se sedaj ceni na 9000 mož. — Kraljica Natalija katoličanka. Minulo soboto se je srbaka kraljica Natalija slovesno odpovedala pravoslavlju veri ter prestopila v katoliško vero v prisotnosti župnika pariške cerkve Notre Dame, abbé Soulange Bodina. Včeraj je Natalija odpotovala v Rim. — V Švediji pripravljajo delavci demonstracijo in splošno stavko, da si pribore razširjenje volivne pravice.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 16. aprila.

Monsgr. dr. Fr. Nagl — tržaški škof. Včerajšnja uradna »Wiener Zeitung« objavlja imenovanje msgr. dr. Nagla za škofa tržaško-koperskega.

Nov kardinal. Iz Budimpešte se poroča, da bo baje skoro imenovan kardinalom zagrebški nadškof dr. Juraj Posilović. To bi bilo nekako zadoščenje glede zavoda sv. Jeronima.

Izjalovljene liberalne spletke. Prečastiti g. Evgen Črnigoi, vikarij iz Vel. Žabelj, je stal predvčeršnjim pred goriškim okrožnim kot kazenskim sodiščem. Ovadili so ga »naprednjaki«, da je pri zadnjih deželnozborskih volitvah podkupaval volivce z denarjem. Ker je razprava dognala, da je bila ovadba popolnoma neutemeljena, bil je g. Črnigoi oproščen. — Obtoženca je zagovarjal odvetnik gosp. dr. Franko.

Jubilej »Dijaške in ljudske kuhinje« v Ljubljani. V predvečer 25letnice, odkar se je otvorila ta človekoljubna naprava, v ponedeljek 14. t. m. so se podali zvečer starejši dijaki, ki uživajo dobroto

te kuhinje, z lampijoni in bakljami pred stanovanjem jubilarja velezaslužnega gosp. Avg. Drelseja, kateremu so priredili lepo selenado. Zapeli so več zborov. — Včeraj dopoldne ob 10. uri je bila v stolnici slovesna služba božja. Sv. mašo z asistenco je daroval ž. g. župnik v pok. in odbornik Alojzij Stare. Peli so Foersterjevo mašo in zahvalnico dijak. Petje je vodil sam skladatelj g. Ant. Foerster. Slovesni službi božji je prisostvoval ves upravni odbor, na čelu mu načelnik g. A. Drelse in predstojnica gospa Jožeta Kos, dalje lepo število dam, ki so pretekla leta delovale v »Ljudski kuhinji«, in mnogo drugih. Nato se je podal odbor v stanovanje načelnikovo, da mu izrazi srčne čestitke povodom 25letnega jubileja. Nagovorila ga je z vznemirjenimi besedami odbornica gđ. Ana Ronner. Slavljenca se je izročila adresa, ki opisuje s toplimi besedami razne zasluge in je podpisana od upravnega odbora. Dalje se je g. Drelseju v nadaljnje počestčenje izročil njegov portret, katerega je umetniško izvršil slikar gospod Grasser in je okvir izvršil pozlatac gosp. Thoman. Ginjen se je zahvalil g. Drelse za ovacije in počestčenje. — Ustanovna slavnost, h kateri se ravnokar razpošilja vabila, se bo vršila prihodnjo nedeljo dne 20. t. m. dopoldne ob 11. uri. Vepored priobčimo v eni prihodnjih števil.

Zanimiv boj se bode bil prihodnji petek pri obč. volitvah v št. Rupertu pri Celovcu. Nemška liberalna večina je v nevarnosti. Proti njej nastopajo kršč.-soc. in soc.-dem.

Okrajno glavarstvo v Radovljici. »Deutsche Stimmen« poročajo, da se vedno bolj misli na to, preložiti okrajno glavarstvo iz Radovljice na Bled. Tudi sodnija in davkarija se namerava razdeliti in za Bohinj, Bled in Gorje ustanoviti posebno okrajno sodnijo in davkarijo na Bledu.

Ispred sodišča. Danes je stal pred tukajšnjim dež. sodiščem bivši učitelj v Senožcih, oženjen Ivan Ivanec, znan prietaš svobodne misli. Tožen je nenravnih dejanj. Tri šolarske deklice so danes nastopile kot priče. »Narod« seve v tem slučaju ne bo upil »zopet eden«, saj je celó ime predvčerajšnjim v Ljubljani radi nenravnosti aretiranega majorja zamolčal. Obravnava, ki je bila tajna, se je preložila, da se zasliši še nekatere priče. Popoldne se razpravlja Lehrmanova zadeva.

Častno svetinjo za 40letno službovanje je priznal dež. predsednik uslužbencu pri Fr. Bizjaku v Postojini, Jan. Geržini, dalje žel. uslužbencema pri juž. žel. Jos. Mahkovicu in Jos. Kokcu v Litiji.

Otvoritev nove Südmarkine ljudske knjižnice se je vršila 14. t. m. v Mariboru.

Celjske novice. Delavsko podporno društvo je imelo v preteklem društvenem letu 3 častne, 9 ustanovnih, 309 podpornih in 462 rednih članov. — Meščanska dekliška šola v Celju se bo zidala v Grabengasse, kjer stoji sedaj hiša št. 5. — Tri nove slovenske hiše v Celju. V zadnji seji celjskega občinskega sveta je med došlimi vlogami omenjal župan Stieger tudi načrte treh novih hiš, ki jih nameravajo na prejšnjem Fuchsovem zemljišču sezidati gospodje Ivan Kapus, Fr. Zagoričnik in št. Strašek. — Tlakovanje graške ceste. Celjsko okrajno glavarstvo je sporočilo mestnemu svetu, da je cestni erar pripravljen, prispevati mestu 15.000 kron, ako ta izvede tlakovanje Graške ceste od mitnice do trnoveljskega mostu, katero delo je proračunjeno na 26.000 kron. Mestni svet je sklenil, tlakovanje izvršiti v dveh letih z grantnimi ploščami, ako se mu povrnejo dobavni stroški, ter prevzeti cesto potem v svojo last in nadaljno oskrbovanje.

Kap je zadela v Mariboru oskrbnika ondotne bolnice g. Alojzija Stelzla. Ostal je na mestu mrtve.

Umrl je v Komici v Dalmaciji oče tržaškega zdravnika dr. Jos. Martinisa, posestnik g. Fr. Martinis.

Čudne zahteve Lahov. »L' Amico« zahteva, da morajo dobiti tudi Lahi v Trstu pomožnega škofa, ako ga dobe Slovenci.

Prahistorično iskopavanje ima graško muzealno društvo pri Vidmu. Do sedaj so izkopali več glinenih posod, biserov

i dr. Ti predmeti pa ne pripadajo rimski, temveč prazgodovinski dobi.

Pomiloščen je g. Andr. Gabršček. Kazen za zapor se mu je spremenila v denarno kazn.

Grozno umorstvo. Iz Saleza, občina Zgonik, se poroča: Janez Škerk, vdovec 58 let star, je 12. t. m. zjutraj ob 8. uri z dolgim nožem večkrat prebodel 25letno ženo svojega sina. Vzrok groznemu činu so večni prepiri v hiši.

Z okna padel je v Gorici v Dolgi ulici otrok neke Smokec. Zgodilo se mu ni nič žalega, ker je padel na povezano grmičevje. Da bi padel na tla, bi bil mrtev.

Proti obč. volitvam v Devinu, kjer je zmagala slovenska stranka, kujejo Lahi rekurz.

Most čez Sočo pri Barki. Dunsjaka tvrdka Gaertner, kateri je izročena spodnja stavba mosta čez Sočo pri Barki, se je obvezala dogotoviti to delo v sedmih mesecih, ako bode vreme ugodno in ne bode voda preveč naraščala. V devetih mesecih pa na vsaki način izgotovi omenjena dela. Zgornjo in sicer železno stavbo mosta pa je prevzela tvrdka Wageman na Dunaju, t. j. ona tvrdka, ki je prevzela delo železniškega mostu čez Vipavo pri Dornbergu. Ta tvrdka se je obvezala dogotoviti svoje delo v dveh mesecih. Potemtakem bi moral biti ta most v enem letu popolnoma dodelan.

Ljubljanske novice. Umrl je o. kr. vladni svetnik v pok. g. Alojzij Bayr. — Bicikelj ukradel je v Lattermannovem drevoredu brezposelni delavec Rudolf Voš Ferdinandu Willeju in ga v ljubljanski okolici prodal. Voš je bil včeraj v Ljubljani aretiran. — Železniške delavnice skoro gotovo dobi Ljubljana. — Dezertiral je danes nek vojak 17. pešpolka Kastran. Lani je služil v Ljubljani za knjigoveza in je šel prostovoljno k vojakom. Na dvorišču neke gostilne se je preoblekel in zbežal. — Soc. dem. razglase prihodnjo nedeljo svoje kandidate v občinski svet.

Razpisane ustanove. Od drugega semestra šolskega leta 1901/1902. dalje se bodo podelile nastopne dijaške ustanove: Janeza Debeljaka v letnem znesku 160 K 36 v., ki ni omejena na noben učni oddelek. — Gašperja Glavatiča letnih 70 K za dečke in mladeniče iz rodu ustanovnikovih bratov in sester. — Jakoba Grudna letnih 93 K 76 v., ki ni omejena na noben učni oddelek. — Frančiška Knerlerja letnih 200 K. Pravico do nje uživanja imajo ubogi, blagoverni in pridni na Kranjskem rojeni mladeniči. — Matija Kodella letnih 109 K 20 v. samo za ustanovnikove sorodnike iz hiš št. 19 in 20 v Dupljah pri Vipavi. — Blaža Kortsche letnih 80 K, ki ni omejena na noben naučni oddelek, za ustanovnikove sorodnike in, kadar ni teh, za dijake iz župnije Črni vrh pri Idriji. Pravica predlaganja pristoji tistočasnemu župniku v Crnem vrhu. — Simona Kosmača letnih 182 K, do katere užitka imajo pravico samo potomci ustanovnikovih bratov: Frančišek, Janez, Jakob, Anton in Urban Kosmač. — Jurija Lenkovitscha letnih 94 K 20 v., ozir. 90 K. Pravico do nje uživanja imajo dijaki sploh. — Martina Luzarja letnih 86 K 61 v. Ustanova je omejena na gimnazijske nauke in se more uživati od drugega semestra prvega gimnazijalnega razreda dalje. — Kristofa Plankelja letnih 70 K, ki se more uživati med gimnazijskimi nauki pet let, in sicer od 12. do 17. leta. — Antona Raaba letnih 272 K, ki se more uživati od početka IV. do konca VI. gimnazijalnega razreda. — Adama Frančiška Schagerja letnih 97 K 20 v., ki se more po dovršenih gimnazijskih naukih uživati tudi še v bogoslovju. — Jakoba pl. Schellenburga letnih 102 K. — Andreja Schurbija letnih 60 K za učence in dijake iz rodbin: Mihael Schurbi, Ivana Sluga in Frančišek Vavpotič iz Podgorja pri Mekinah. — Friderika Skerpina letnih 86 K 80 v., ki se more od II. gimnazijalnega razreda dalje uživati 6 let. — Jurija Stegu letnih 78 K, ki od srednje šole dalje ni omejen na noben učni razdelek, za najbližje sorodnike iz rojstne hiše ustanovni-

kove v Kalu št. 15, in kadar ni teh, za najbližje sorodnike sploh. — Janeza Andreja Steinberga letnih 172 K za sorodnike iz rodu Steinberg in Gladich, ki se uče v Gradcu ali na Dunaju. — Janeza Jošta Weberja letnih 210 K, ki se more uživati samo v IV., V. in VI. gimnazijskem razredu. — Friderika Weitenhillerja letnih 83 K 96 v. za dijake sploh. — Prosvici za eno teh ustanov naj svoje dokumentirane prošnje, ki morajo obsegati tudi napoved, če prosvici ali njegovi bratje in sestre že uživajo kako ustanovo ali drugačno podporo, naj kasneje do 15. maja 1902 vložijo pri predstojnem šolskem ravnateljstvu. Prošnje, ki se ne vložijo po predstojnem šolskem ravnateljstvu, se ne morejo vpoštevati.

V avtomobilih iz Rima na Dunaj. V soboto okoli popoldne so dospeli v Gorico v avtomobilih iz Rima: marki Roseberg s soprogo, baron Stern in grof Demarteaux, vsi iz Pariza; v drugem avtomobilu je bil konzul grof Hansch in zastopnik neke tvrdke avtomobilov iz Karlovih varov; v tretjem pa sta bila barona Ritter in Liebig iz Gorice. Francozi so si šli ogledat na Kostanjevico kraljeve grobe. Iz Gorice so odšli proti Dunaju.

Železnica, ki združi Črno morje z Adrijo. V Rusiji se baviyo z načrtom, zvezati radi lažje kupčije z žitom Črno morje z Adrijo. Crta bi šla iz bolgarskega zaliva Varna po železnici Varna Plevna-Sofija do bolgarsko-arbake meje, potem čez Ristovac do črte Sibevce-Saloniki ter bi se priklopila progi orijentske družbe Mitrovica-Verisovič. Potem bi krenila po turskem ozemlju po črti Verisovič-Prižen, v drinski dolini do črnogorske meje, po Crnigori čez Sv. Ivan v zaliv Antivari.

Vseslovenska umetniška razstava bode prihodnje leto v Petrogradu.

Najnovejše od raznih strani. Kraljica Natalija se namerava, kakor poročajo nekateri listi, v kratkem poročiti z nekim francoskim kavalirjem. Zaroka se je pred nekaterimi tedni vršila v Biaritzu. — Eksplozija na vojni ladiji. Pri strelnih vajah na angleški vojni ladiji »Mars« se je razletel top. Dva častnika in osem mož je bilo na mestu mrtvih, štirje mornarji ranjeni. — Rak. Profesor Leyden v Wiesbadenu poroča, da je našel parasite, ki povzročajo raka. V Rimu se ustanovi zavod za žene, ki imajo raka. — Pisateljica se je ustrelila. Na Dunaju se je ustrelila v svojem stanovanju 43letna dramatična pisateljica Antonija Baumberg. — »Politika« je odvzel poštni debit za Ogrsko. — Nesreča z avtomobilom. Med Bambergom in Kulmbachom sta se vozila z avtomobilom pri Lichtenfeldu po strmem klancu v dolino dva tovarnarja. Sredi klanca je zavora pri avtomobilu odpovedala in kot blisk je drvil avtomobil v dolino, kjer se je zaletel v neko hišo ter se razletel na drobne kosce. Tovarnar Pensel je bil na mestu mrtve, njegov prijatelj pa smrtno ranjen. — Pod vlak se je vrgel ravnatelj tovarne akumulatorev v Frankobrodu Massembach. Bil je takoj mrtve. Zgube ima tovarna 548.000 mark. — Močan potres so imeli 12. t. m. v Sibiriji v Irkutsku in okolici. Rušili so se dimniki. — Sodni dvor pretepen. V Kremenčaku je pri neki obravnavi občinstvo preteplelo sodnike in porotnike. Med občinstvom so bili skoro sami sorodniki toženega trgovca Demazenkosa, ki je dobil radi nenravnosti pet let ječe. — Barnum in Bailey je bil v Parizu 106 dni ter je imel dohodkov 2,482.314 frankov.

Tragika. Splošno sočutje vzbuja v danskem glavnem mestu vest, da so grofa Danneskjold Samsø prepeljali v blaznico. Grofu se je zmešalo, ker je vedno mislil na nek strašni dogodek na morju. Peljal se je nekoč na neki danski vojni ladiji, ko skoči nek mornar v morje. Grof se ne pomišlja dolgo in skoči za mornarjem, da ga reši. Zagrabil je mornarja in se dolgo časa z njim boril v vodi, a da je grof rešil svoje življenje, moral je mornarja, ki se ga je nakrat krčevito oklenil in ga skušal spraviti pod vodo, pahnuti od sebe. Mornar je pred njegovimi očmi utonil. Tega prizora grof ni mogel pozabiti, vedno bolj je postajal zamišljen in sedaj je zblaznel.

Zakaj ni nočni čuvaj žvižgal. V nekem malem mestecu na Poznanjskem imajo starega nočnega čuvaja, ki mora javiti, da res čuva nad mestom, s tem, da vsako uro zažvižga neko znano melodijo. Zadnji čas pa ni bilo cele noči slišati njegovega žvižganja. Župan pokliče čuvaja na odgovor. Le-ta skesan prizna, da mu je

izpadel zadnji zob iz čeljusti, vsled česar pri vsem napevanju ne spravi žvižgov iz ust. Mestni očetje so bili v začetku v hudi zadregi, dokler jim ne svetuje nek odbornik, naj dajo starcu na občinske stroške napraviti v Breslavi novo umetno zobovje. To se zgodi, in prihodnjo noč župan niti spat ne gre, da bi slišal zopet običajno žvižganje. Toda celo noč ni bilo niti glasu. Drugo jutro pozove župan zopet čuvaja k sebi ter vpije nad njim: »Sedaj ima vendar zobovje. Zakaj ne žvižga?« Čuvaj pritrdi pohlevno: »Da imam ga pač, toda zdravnik mi je naročil, naj ga devam ponoči v vodo...«

Za najstarejšega moža na svetu označuje neki novijorski list 130letnega Noaha Radyja, ki živi v sirotišnici v Novem Brunšviku. Mož je coplel.

Dve vrsti zob. V Hagerstownu v Ameriki rastea neki deklici dve vrsti zob v spodnji čeljusti.

Mrtvecu prebodli srce z vilami. V Karansebesu na Ogrskem so neznani storilci po noči odkopali grob nedavno umrlega vaškega notarja Aleksandra Popovića. Odprli so rakev in mrtvecu z železnimi vilami prebodli srce. Storili so to njegovi sovražniki, ki so se v svoji babjevnosti bali, da bi se umrl notar kot vampir ne povrnil med nje.

Atentat na kralja Edvarda. »Corriere di Napoli« poroča, da so v Nici odkrili nameravani napad na kralja Edvarda. Napad bi se izvršil ob kraljevem dohodu.

Ukročni krokodil. Sedaj se je posrečilo ukrotiti tudi krokodila. Ta vspeh je zasluga naravoslovca Francoza Pernelta, ki je pri teh svojih poskusih izgnal kazalec na desni roki. V njegovih »šoli« je 50 krokodilov, ki se razumijo na razne »umetnosti«. V kratkem bode Pernelt s svojimi krotkimi, dresiranimi krokodili potoval po svetu ter jih bo javno kazal.

Velik golobnjak. V Kaliforniji v Los Angeles se nahaja velik golobnjak, v katerem na leto zrede 400.000 golobov. Samo za hrano teh golobov dajo na leto 3600 dolarjev.

Društva.

(Veselica »Bralnega društva«.) Iz Polja, 14. aprila 1902. Včeraj 13. t. m. popoldne po krščanskemu nauku priredilo je naše pomlajeno »Bralno društvo« na vrtu društvenega doma v Slapah veselico s petjem in glediško predstavo »Sv. Neža«. — Velik vrt društvenega doma napolnjen je bil do zadnjega kotička. Pričakovali smo nekaj posebnega, toda igralko so nas svojim neustrašenim nastopom naravnost presenetile, to pa zato, ker so igralko priproste domače dekleta. Pred vsem pohvaliti je gosposlično Albino Šubic, katera je igrala ulogo sv. Neže tako prepričevalno in z občutkom, da smo menili, da vidimo v resnici svetnico na odru. Reči se mora, da bi delala ona čast tudi kakemu večjemu odru. Jako dobro so rešile svoje vloge tudi gospodične Pavla Copic, Frančiška Mejač ter Alojzija Ocvirk. Tudi gosp. Lajovec ponašal se je dobro kot rimski pretor. Dobro so se izvršile tudi manjši vloge. Ko bi bil oder pripravljen, dalo bi se narediti seveda še mnogo več. Obleka je bila čisto nova in jako okusno prirejena. Priznati moramo, da se je pod vodstvom našega nad vse ljubljene kaplana M. Riharja, društveno življenje pri nas pomladilo in poživilo. Berejo se dobri časniki in knjige, goji se lepo petje, z eno besedo rečeno, imenovani gospod dela v pravem pomenu besede »med narodom za narod«. Bog ohrani Vas, g. Rihar še mnogo let med nami v naš blagor ter v jezo Vaših nasprotnikov. »K«

Telefonska in brzojavna poročila.

Schalk proti Wolfu.

Dunaj, 16. aprila. Danes so imeli nemški poslanci iz Češke sestanek, na katerem so se dogovarjali glede volitev v delegacijo. Berger je v ime vsenemške zveze zahteval en mandat v delegacijo. Wolf je zahteval za vsenemške poslance, ki so izven vsenemške zveze, tudi en mandat, češ, da večina nemškega prebivalstva ne stoji za vsenemško zvezo, ampak za njim, Wolfom. Schalk mu je zaklical: »To je otročja norčija!« Wolf kriči na Schalka: »Jaz vas pokličem na odgovor.« Schalk razburjen Wolfu: »Na Wolfove besede ne reagiram, ker ga smatram za brezčastnega človeka in ker je šuft.« Wolf plane proti Schalku in kriči: Jaz vam vašo mačjo glavo že pretolčem.« Poslancev se je polastila silna razburjenost. Wolf in Schalk sta se še nadalje psovala z »lopovi« in drugimi priimki. Wolf se je odločil po-

slati svoje priče k Schalku in je na-
prosil za pričo posl. Lemiseha, ki
je pa odklonil njegovo prošnjo in je
dejal, naj si Wolf išče pričo izven par-
lamentarnih krogov. Wolf Schalka še
danes pozove k dvoboju, čuje pa se,
da bo še pred dvobojem častni sod,
ker Schalk trdi, da Wolf ni sposoben
za satisfakcijo.

Napad na ruskega ministra.

Petrograd, 16. aprila. Včeraj po-
poldne je ruski bivši dijak Kijevskega
vseučilišča Balšanov, ki ga je povod-
om zadnjih nemirov zadela občutna
kazen, petkrat ustrelil na ru-
skega notranjega ministra Sipjagina.
Dve ranista bili smrtni. Mini-
ster je kmalu nato umrl. Morilec je
hotel ministru izročiti neko prošnjo in
porabil to priliko za maščevanje. Mini-
ster je bil v uniformi ruskega adju-
tanta.

Ministerski svet je sklenil predlagati
carju, naj se vsi dijaki odstranijo iz
Petrograda. Dijaki imajo tajen odbor,
kateremu so se razni dijaki prostovoljno
ponudili, da izvrše atentate. V carjevi
palaci je posebna komisija pregledala
vse prostore, celo kleti, a ni našla nič
sumnjivega. Napad na Sipjagina se je
že dolgo pripravljalo. Dobil je pred tedni
brzjavko: „Na svidenje“. Pod brzo-
javko je bilo podpisano ime nedavno
umorenega ministra Bogoljepova.

Petrograd, 16. aprila. Vest o aten-
tatu na ministra notranjih stvari je po-
vzročila velik strah. Napadalec je ka-
znovani dijak kiewske univerze. Car je
zelo preplašen. Murawiew je bil pozvan,
naj sprejme notranje ministerstvo, a je
odklonil, ker se boji atentata.

Dunaj, 16. aprila. Belopeški
gozdovi se ne odstopijo tov. družbi.
Pravica do paše ostane kme-
tom. To je velika zasluga katoliško
narodnih poslancev, posebno poslanca
Pogačnika. Odločilna je bila za to
konferenca, pri kateri so bili poslanci
Pogačnik, Povše, Šusteršič.

Dunaj, 16. aprila. Državna zbor-
nica je do 3. ure popoldne nadalje-
vala debato o finančnem ministerstvu.
Govorili so Wasilko, Jaworski, Lupul.
Seja je bila mirna ter se je prekinila
ob 3. uri popoldne. Ob 5. uri popo-
ludne se je seja zopet otvorila ter so
se pričele volitve v delegacijo in v
kvotno deputacijo. Slovenci volijo v de-
legacijo dr. Šusteršiča.

Dunaj, 16. aprila. Glasovanje o
praški 16 milijonski subvenciji se je za
nekaj dni odložilo. Vrše se dogovori z
vlado in nemško ljudsko stranko, ki za-
hteva za večja mesta, ki jih zastopa, že
letos subvencije.

Dunaj, 16. aprila. „Fremdenblatt“
poroča, da je bil vojni minister Krieg-
hammer dalje časa bolehen in da je v
petek nastopil dopust do nedolo-
čenega časa. Posle vojnega ministra
vodi sedaj sekijski šef fml. Schö-
nich. Ta „Fremdenblattova“ vest vzbuja
veliko senzacijo, ne le, ker se govori o
dopustu do nedoločenega časa, ampak
tudi, da je vojni minister šel na do-
pust skoro tik pred zasedanjem dele-
gacij. Nekateri trdijo, da se na svoje
mesto več ne povrne.

Dunaj, 16. aprila. Včeraj je dr. pl.
Körber poročal cesarju o svoji konfe-
renci z ogrskim ministerskim predsed-
nikom.

Dunaj, 16. aprila. Včeraj je prišla
v državni zbor deputacija graških ko-
vačev protestirat proti konkurenci, ki jo
izvajajo ernarji vojaški kovači.

Dunaj, 16. aprila. Za Koroško se
izvoli v delegacijo Dobernig, namestnik
Čare, za Štajersko skoro gotovo Walz
in Stürgkh.

Rim, 16. aprila. General Ricciotti
Garibaldi prijavlja v „Tribuni“ pismo,
v katerem pravi, da hoče evropska di-
plomacija balkansko vprašanje pustiti
nerešeno. Zatirana ljudstva si bodo po-
magala sama. Njegovi pristaši so pri-

pravljani, žrtvovati za neodvisnost Al-
bancev življenje. Upravičena kandidata
za albanski prestol sta prino Aladro Ka-
striota in na drugem mestu marki Au-
leta Kastriota Skanderberg. V Italiji se
ustanovi albanska liga. Meseca junija
bode v Neapolju četrti albanski kon-
gres.

Rim, 16. aprila. Dne 1. maja bodo
soc. demokratje na ljudskih shodih pro-
testirali proti ekspediciji v Tripolis.

Brunšvik, 16. aprila. Profesorji
tukajšnje tehnične visoke šole so se
pridružili protestu profesorjev v Hanno-
verju proti izgonu avstrijskih dijakov
iz Nemčije.

Bruselj, 16. aprila. Ravnokar se
čuje, da je ministerski svet sklenil za-
vreči splošno volivno pravico. Doslej
stavka 150.000 delavcev.

Bruselj, 16. aprila. Vse, kar so
burski delegatje razpravljali doslej s
Kitchenijem, bila je zahteva, naj jim
da prost kabel za pogovor s Krügerjem.
V slučaju, da Angleška ne dovoli po-
polnega pomiloščenja, o miru ni govo-
riti, ker bi v tem slučaju se kapski
ustaši še dalje borili.

Umrli so:

14. aprila. Anton Roth, zasebnik, 76 let, Gosposke
ulice 10, ostarelost.
15. aprila. Mihael Lehen, delavec, 81 let, Ope-
karska cesta 14, plućnica.

V hiralnici:

14. aprila. Ursula Papež, gostija, 91 let, ostarelost.

Meteorologično poročilo.

Vidina nad morjem 806 2 m, srednji zračni tlak 736 0 mm

Leto	Čas opa- zanja	Stanje baro- metra v mm.	Tempe- ratura po Celsiju	Veterevi	Nebo	Pojavila se je ura
15	9 zveč.	733 1	13 5	sl. szah.	oblač.	
16	7. zjut.	732 8	10 8	sl. sever	oblač.	0 4
	2. popol.	733 2	10 6	sl. sever	oblač.	

Srednja včerajšnja temperatura 12 9 normale: 9 7

477 1-1

Alozij Bayr

računski svetnik v pokoji in hišni posestnik
v Ljubljani

danes zjutraj ob 7. uri po dolgi in mučni
bolezni, previden s sv. zakramenti za umira-
jočee, v starosti 75 let preselil se v boljše
življenje.

Pozemski ostanki dragega pokojnega se
v četrtek, dne 17. t. m., ob 6. uri zvečer v
v hiši žalosti v Slomškovih ulicah št. 15
blagoslové ter na pokopališču k sv. Kristofu
v lastno rakev k večnemu počitku prenese.
Sv. maše zadušnice se bodo brale v cerkvi
sv. Petra.

V Ljubljani, 16. aprila 1902.

Marija Bayr roj. Šink, soproga. — Oton
Bayr, blagajnik »Kmetijske posojilnice«, sin.
— Pia Bayr, hči. — Ivana Bayr roj.
Matjan, sin. — Egon, Lea, Vera
Bayr, unuki.

Mesto vsakega posebnega obvestila.

Zahvala. 475 1-1

Kako dobro vpliva ljubeznivo sočutje ob
največji zemski bolesti, prepričali smo se sedaj
ob nenadni smrti iskreno ljubljene soproge,
oziroma matere, stare matere in tačče, gospe

Izabele pl. Reya
roj. baronovke Kuschland.

Sprejmite vsi, ki ste se potrudili in nas
ob tej bridki izkušnji tolažili, ki ste nas in
našo ljubljeno pokojnico počastili s tako šte-
vilnim spremstvom na njenem zadnjem potu
na zemlji, našo najiskrenejšo zahvalo.

V Ljubljani, dne 16. aprila 1902.

Globoko žalujoči ostali.

Pozor!!

Radi preselitve trgovine in velike zaloge se
prodaja od danes naprej

kava pod lastno ceno,

ter priporoča to vgodno priliko
z velespoštovanjem

464 3-2 Ivana Tonich,
Ljubljana, Florjanske ulice 1.

VABILO

III. redni občni zbor

„Kmetijskega društva v
Loškempotoku,

registr. zadruga z omejeno zavezo“,
kateri se bode vršil

v nedeljo dne 4. maja 1902

ob 4. uri popoldne

v društvenih prostorih na Hribu.

Vspored:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Potrjenje računa za l. 1901.
4. Volitev 4 članov načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Razni nasveti in predlogi.

Loškipotok, dne 15. aprila 1902.

478 1-1

Načelstvo.

Napise in slikanje grbov

obrtih in trgovskih znakov na steklo, les in
kositar oskrbuje in umelno izvršuje v lastni delavnici
tvrdka BRATA EBERL v Ljubljani, Franciškan-
ske ulice. 228 18 11-8

Vnanja naročila proti povzetju.

St. 12558.

Razglas.

Občinski svet Ljubljanski je dovolil tudi za letos 600 K v ta namen, da mestni magistrat pošlje
primerno število ubožnih škrofuloznih otrok v morsko kopel v Gradež.

Magistrat to oznanja s pristavkom, da je prošnje za občinske podpore v omenjeno svrhu izročati mu
do 10. maja letos in v njih posebno naznaniti, ali bode bolnega otroka spremljal kdo domačih sam do
Tržica, ali ga bode treba tja poslati z najetim spremstvom.

Ozirati se bode magistratu pri podelitvi podpor v prvi vrsti na otroke, kateri imajo v Ljubljani domo-
vinsko pravico.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dne 5. aprila 1902.

Prevzetje gostilne.

Slavnemu p. n. občinstvu in prečastiti duhovščini si usojam najljubšeje naznaniti, da sem
s 1. aprilom prevzel

gostilno „pri Rozmanu“
pri „Mariji Pomačaj“ na Brezjah

katero sem vsem zahtevam udobnosti primerno uredil in razširil.

Točil bodem le pristna naravna vina, skrbel za izborna kuhinja ter sploh za vse-
stransko točno postrežbo. — Za prenočišča je izborna preskrbljeno.

V najobilnejši obisk se priporočujem, bilježim

velespoštovanjem

460 3-2

Pavel Lavrenčič, gostilničar.

Spretni zastopniki se povsod sprejmó!

Svetovnoznani

!!! Nad 300.000 v rabi. Nad 500 prvih odlik. !!!

Alfa-Laval-Separator-ji

so najboljši posnemavci smetane.

Je dobiti v 14 različnih velikostih, ki posamejno od 40—2000 litrov v eni uro.

Popolne oprave za dobivanje sirotke za roko in za par,

pa tudi vse druge stroje za mlekarstvo izdeluje in pošilja

Akcijska družba Alfa-Separator, Dunaj.

Zaloga za južne dežele v Gradcu, Annenstrasse 26.

Podružnice: Budimpešta. Praga. 135 52-12

Ceniki, podučne brožure, proračuni in načrti za mlekarne na razpolago. Svet se daje v vseh
zadevah mlekarstva. Zahteva naj se naš strokovni list »Alfa-Mittheilungen« brezplačno.

Tisk „Katoliške Tiskarne v Ljubljani.